

Tunus Cumhurbaşkanlığı Seçimleri: Demokrasinin Konsolidasyonu mu Siyasi Çıkmaz mı?

EZZEDDINE ABDELMOULA

[Bu yazının İngilizce orijinal versiyonu Al Sharq Forum'un web sayfasında mevcuttur]

Özet: Tunus Bağımsız Yüksek Seçim Kurulu 17 Eylül 2019'da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk tur sonuçlarını açıkladı. Sonuç özellikle iktidardaki siyasi partileri şaşırtarak siyasi spektrumun tamamını şoke etti. Bunun nedeni yalnızca bu partilerden hiçbirinin adaylarını ikinci tura gönderememesi değil, aynı zamanda başarılı iki adayın hiçbir siyasi deneyime sahip olmaksızın adeta gökten düşmüş gibi ortaya çıkmasıydı. Birinci aday Kays Said, devrimci bir vizyonu ve söylemi olan bir akademisyendir. Seçmenleri çoğunlukla sosyal medya üzerinden örgütlenen eğitilmiş gençlerdir. İkinci aday ise Nebil Keruyi. Kendisini televizyon kanalı ve hayır faaliyetleriyle halka tanıttı ama hâlihazırda, seçim kampanyalarının başlamasından birkaç gün önce tutuklanmasından beri, cezaevinde tutuluyor. İkinci turun sonucundan bağımsız olarak Tunus'taki demokratik geçiş şimdiden ileri bir seviyeye ulaşmış durumda ve yerleşme aşamasına geçmeli. Ancak yeni yönetimin işi parçalanmış bir parlamento, kırılmalı bir hükümet ve izole bir cumhurbaşkanı tahminleri arasında kolay olmayacak.

Giriş

Tunusluların her geçen gün geri dönüşü olmayan bir yol gibi görünen bir siyasi değişim sürecini başlatan bir halk hareketiyle görevi başındaki Cumhurbaşkanlarını devirmelerinin üzerinden sekiz yıl geçti. Arap Baharı olarak adlandırılan bu süreç hızla bölge geneline yayılarak Mısır, Libya, Yemen ve Suriye dâhil birkaç başka Arap ülkesini de içine aldı. Süreç, bölgenin nihayet demokratik yönetime geçme zamanının geldiği izlenimi veren toplu bir ayaklanmaydı. Diğer Arap Baharı ülkelerinin aksine Tunus demokratik geçiş sürecine bağlı kalmayı başaran tek ülke olma özelliği taşıyor. Geçtiğimiz sekiz yılda Tunus çalkantılı ve istikrarsız bir bölgede art arda beş serbest ve şeffaf seçime tanıklık etti.¹

2019 seçimleri birçok açıdan önem arz ediyor. Birincisi, bu seçim Tunus'un geçiş sürecinde yeni bir sayfayı işaret edip bu yeni doğmuş demokrasi ve oluşmakta olan demokratik kurumlarının geçerliliği için bir sınav görevi görüyor. Seçimler aynı zamanda hem yurt içinde hem de bölgesel ölçekte önem arz ediyor. İç siyasette bu kazanım demokratik geçişi doğal sonucuna

getirip bu küçük Kuzey Afrika ülkesini geçiş yanlılarının terminolojisiyle 'yerleşik demokrasiler' arasına sokuyor. Bölgesel anlamda ise bu başarı, Arap dünyasında siyasal değişim arayışındakilere bölgeyi on yıllardır parçalamakta olan diktatörlük veya kaos ikileminin ötesinde üçüncü bir yol sunuyor.

Geniş bir sosyopolitik ve ideolojik eğilim spektrumunu temsil eden yirmi altı aday bu seçimlere katıldı ve çeşitli nedenlerden dolayı hiçbir aday tek başına ilk turda galip gelemedi. Şaşırtıcı bir şekilde ikinci tura kalan iki aday siyaset arenasında tamamen yeniler ve neredeyse hiç siyasi tecrübeleri yok. Kays Said adeta gökten inmiş gibi. Anayasa hukuku alanında akademik bir arka plana sahip ve devrimden sonra medyada birkaç kez görünmüştü. Nebil Keruyi ise 'Nesma' adlı televizyon kanalı ve son yıllardaki hayır faaliyetleri sayesinde halk tarafından daha iyi biliniyordu. Fakat vergi kaçakçılığı ve kara para aklama suçlamalarıyla seçim kampanyalarının başlamasından sadece birkaç gün önce tutuklanmıştı ve hâlen serbest bırakılmış değil. Bu yüzden de bu sonuç, birçoklarının ülkedeki tüm siyasi

Bu seçimler devrimci söylemi canlandırarak devrimcilerin daha fazla iktidar ve nüfuz elde etme umutlarını yeniledi. Ama başka bir açıdan bu seçimler devrim ile eski rejim arasındaki bölünmenin hâlâ yerli yerinde olduğunu ve bunun kolaylıkla kapanmayacağını gösterdi

çevreyi sarsan bir “deprem” olarak tanımlaması gibi şoke ediciydi. Öte yandan bu seçimler devrimci söylemi canlandırarak devrimcilerin daha fazla iktidar ve nüfuz elde etme umutlarını yeniledi. Ama başka bir açıdan bu seçimler devrim ile eski rejim arasındaki bölünmenin hâlâ yerli yerinde olduğunu ve bunun kolaylıkla kapanmayacağını gösterdi.

Seçimlerin ikinci turu yaklaşırken cevaplanması gereken birçok soru var: 2019 Tunus Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunun temel özellikleri neydi? Bu siyasi ‘depremin’ geçiş sürecine etkisini nasıl anlamalıyız? Demokrasinin yerleşik hâle gelmesine mi yoksa bu sürecin rayından çıkmasına mı tanık oluyoruz? Bunlar bu yazının cevaplamaya çalıştığı sorulardır.

2019 Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinin Özellikleri

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turu hem siyasetçilere hem de analistlere önemli mesajlar verdi. Bu mesajları anlamak için seçimlerin usule ilişkin yönünün ötesine geçmemiz ve bağlamla temel özellikleri daha fazla irdelememiz gerekir.

1. Devrim ve Eski Rejim – Yenilenmiş Bir Muhalefet: 2014-2019 yılları arasındaki döneme mutabakat politikası damga vurmuştu ve iki ana siyasi parti olan Nida Tunus ve Ennahda’yı ülkeyi yönetmek için bir araya getirmişti ancak bu durum artık sona erdi. Bunun nedeni kısmen Nida Tunus’un parlamento çoğunluğunu kaybedip birbirine rakip ve birbiriyle çatışan gündemler takip eden daha küçük gruplara bölünmesiydi. Ek olarak 2019 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk tur sonuçları bir bütün olarak rejime karşı büyük bir ceza niteliğindediydi. Bu sonuçlar ayrıca Ennahda Partisi’nin ulusal mutabakata varmak amacıyla önceki beş yılda devrim ile eski rejim arasında arabulucu rolü oynama girişimlerinde başarısız olduğu anlamına da geliyordu. Sonuç olarak iki taraf da asli duruşlarına dönerek tekrar keskin bir şekilde zıt pozisyonlar aldı. Bu nedenle ‘devrim ile eski rejim’ arasındaki eski ikilik Tunus’taki mevcut siyasi gelişmeleri değerlendirip anlamak için bir analitik araç olarak geçerliliğini tekrar ortaya koydu.

2019 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk tur sonuçları bir bütün olarak rejime karşı büyük bir ceza niteliğindedir. Bu sonuçlar ayrıca Ennahda Partisi'nin ulusal mutabakata varmak amacıyla önceki beş yılda devrim ile eski rejim arasında arabulucu rolü oynama girişimlerinde başarısız olduğu anlamına da geliyordu

2. Bağımsızların Yükselişi ve Said Olgusu:

Bu seçimlerde siyasi partileri temsil edenlere ek olarak geniş bir yelpazeden bağımsız adaylar yarışmakla kalmadı² aynı zamanda seçimler böyle bir bağımsız adayın (Kays Said) ilk turu kazanıp cumhurbaşkanı olmak için ciddi bir şans elde etmesiyle sonuçlandı. Bu sonuç tüm siyasi kesimleri sarsarak parti siyasetinin ve bizzat partilerin gelecekteki önemi konusunda şok dalgaları ve endişe verici mesajlar gönderdi. Kays Said olgusunun ortaya çıkışının belki de en önemli göstergesi 'siyasal sermayenin' etkisinin sınırı ve parti mekanizmalarının kendi adaylarının zaferini garantilemek için siyasal destek toplamadaki başarısızlığıdır.

3. Ennahda'nın İlk Adayı: Ennahda neredeyse kırk yıldır hem iktidar hem de muhalefette Tunus siyasetinde hayati bir rol oynuyor. İlk defa hareket cumhurbaşkanlığı makamı için kendi adayı Abdülfettah Moro ile yarışmayı seçti. Bu benzeri görülmemiş karar baskı altında ve diğer siyasi gruplarla bir 'mutabakat' adayı üzerinde anlaşamadıktan sonra alındı. Her ne kadar Moro üçüncü gelip seçimin ikinci turuna çıkamasa da adaylığı Ennahda'nın gelecekteki siyasi temas kurallarını değiştirip siyaset oyununu ilk kez tüm düzeylerde oynamasının yolunu açtı.

Bundan sonra Tunuslu İslamcılar geçmişte siyasi manevralarını kısıtlayan ve onları cumhurbaşkanlığı gibi belli 'tabulardan' alıkoyan uyarılara pek kulak asmayacak.

4. Televizyon Tartışmaları: Tunuslular ilk defa cumhurbaşkanı adaylarının televizyonda tartışmasını canlı yayında izleme şansına sahip oldu. Bu, devletin en üst makamı için yarışanların eşit bir düzlemde halka plan ve vaatleri konusundaki soruları cevapladıkları tarihi bir andı. Bu tartışmaların seçmenlerin davranış ve tercihlerini ne kadar etkilediğini kestirmek zor olsa da bunlar daha istikrarlı bir demokrasinin kurulması yolunda yeni bir adıma işaret ediyordu. Burada, 2014 yılında merhum Cumhurbaşkanı Beci Kaid Sıbsi'nin rakibi eski Cumhurbaşkanı Munsif Marzuki ile televizyon tartışmasında karşı karşıya gelmeyi reddettiğini belirtmek gerekir.

5. Daha Az İdeoloji Daha Çok Siyaset: İdeolojinin hâkim olduğu ve seçmenleri ideolojik hatlarda (modernistler, gelenekselciler vb.) kutuplaştırdığı 2011 ve 2014 seçimleriyle kıyaslandığında 2019 seçimlerinde ideoloji ulusal güvenlik, hukukun üstünlüğü, diplomasi ve dış ilişkiler gibi daha spesifik konular lehine geri çekildi. Anayasanın cumhurbaşkanının

Her ne kadar Moro üçüncü gelip seçimin ikinci turuna çıkamasa da adaylığı Ennahda'nın gelecekteki siyasi temas kurallarını değiştirip siyaset oyununu ilk kez tüm düzeylerde oynamasının yolunu açtı. Bundan sonra Tunuslu İslamcılar geçmişte siyasi manevralarını kısıtlayan ve onları cumhurbaşkanlığı gibi belli 'tabulardan' alıkoyan uyarılara pek kulak asmayacak

görevini öncelikli olarak bu alanlarla kısıtladığı doğru olsa da bu durum Tunus'ta devrim sonrası siyasi hayatın olgunlaşmasıyla da açıklanabilir. Karşılaşmacı ve bölücü ideolojik temelli söylemden daha kapsayıcı kamusal diyaloga doğru kademeli bir ilerleme görüyoruz.

6. İki Taraftaki Bölünme: Eski rejim güçlerinin sonunda seçimi kazanan Sıbsi'nin arkasında birleşip örgütlendiği 2014'ün aksine 2019'da iki tarafta da bölünmeler yaşandı. Yirmi altı adayın çoğu devrimci veya eski rejim yanlısı kesimden veya onları temsil etme iddiasındaydı.³ Her iki taraftan belirli adaylar lehine defalarca birleşme girişimlerinde bulunulsa da pek başarı sağlanamadı.⁴ Bu bölünmeler ve önde yarışan birkaç adayın görece eşit kazanma şansına sahip olması nedeniyle ilk turda seçimin kazanılması imkânsızdı. Ayrıca resmi sonuçlar Bağımsız Yüksek Seçim Kurulu tarafından açıklanmadan önce kazananları tahmin etmek son derece zordu.

Demokrasinin Konsolidasyonu Mu Yoksa Bozulma Mı?

Devrimden sekiz yıl sonra Tunus'ta demokratik geçiş hayati bir noktaya ulaştı. Demokratikleşme teorilerine göre demokratikleşme süreci genellikle iki aşamadan geçer: Geçiş ve konsolidasyon. Geçiş "otoriter rejimin kendi içindeki önemli bölünmelerin doğrudan veya dolaylı bir sonucu olarak gelir."⁵ "Demokratik sürecin hayati yönlerinden bazılarını kurumsallaştırmak için" yeni ve eski siyasi elitler arasındaki tavizleri içerir.⁶ Bu aşamanın temel özelliği dalgalanma, istikrarsızlık ve belirsizliktir ve sonucu her zaman demokrasinin konsolidasyonu olmayabilir. Başarısız geçiş tecrübelerinin sayısı fazladır ve Tunus istisna olmak üzere Arap Baharı ülkeleri bu anlamda en net örneklerdir.

Öte yandan konsolidasyon ise demokratik geçişin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlar. Bu süreçte yeni demokrasiler olgunlaşıp “demokrasinin kasabadaki tek oyun hâline geldiği” siyasi durumlar üretir.⁷ Bu oyundaki kurallar üzerinde mutabakat olması konsolidasyonun gerçekleşmesi için gerekli şartlardan biridir. Bu kurallar genellikle usul kaidelerinin en görünür parçasının düzenli olarak adil, rekabetçi ve kapsayıcı seçimler düzenlemek olduğu anayasal, kurumsal ve usule dair ilkelere tekabül eder. Geçiş aşamalarında birkaç düzenli seçimden geçen demokrasiler doğal olarak konsolidasyon aşamasına ilerler.

Tunus örneğinde 2011 Ulusal Kurucu Meclis seçimleriyle başlayıp 2014 parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleriyle devam eden, daha sonra 2018 yerel seçimlerinden mevcut cumhurbaşkanlığı seçimlerine geçen art arda beş seçim gördük. İstisnasız tüm ulusal ve uluslararası gözlemcilere göre tüm bu seçimler adil, şeffaf, kapsayıcı ve ihtilafsız geçti. Demokratikleşme literatürünün bize öğrettiklerini kabul edersek 2019 seçimleri geçiş aşamasını bitirip demokrasinin konsolide olduğu yeni bir dönem başlatacak. Bu durum en azından teorik olarak Tunus’un artık dünyanın yerleşik demokrasileri arasında sayılabileceği anlamına geliyor.

Fakat sahada bu süreci baltalayıp ülkenin konsolidasyon aşamasına geçişini bozabilecek zorluklar hâlâ geçerli. Bu zorluklardan bazıları demokrasi kampıyla diğerleri ise cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanıp parlamentoda çoğunluk sağlamaları hâlinde eski rejim gruplarının oynaması beklenen rol ile ilgilidir. Bu durum onların parlamentoya egemen olup yeni hükümeti kurarak cumhurbaşkanının çalışma ve gündemlerine etki etmelerine olanak tanıyacak. O zaman demokratik sürecin kaderi yeni güç dengesi ve yeni düzendeki farklı partiler arasındaki ilişki türleri tarafından belirlenecek.

Devrimci kampı ilgilendiren zorluklardan biri Kays Said’i destekleyen siyasi partilerin yapısal zayıflığıdır. Bu seçimlerde seçmenlerinin önemli bir kısmını zaten kaybetmiş olan Ennahda dışında⁸ kalan diğer partiler ya cılız parlamento temsili olan küçük boyutlu partiler yahut da yeni kurulmuş gruplar ile bağımsız üyelerdir. Said’in etrafında ortak hedefler ve yakın koordinasyonu olan güçlü bir siyasi kuşak bulunmazsa bu bütünlüksüz blok demokrasisi gündemini ileri taşımak için mücadele edecek ve belki de kaybedecek. Fakat daha da rahatsız edici görünen durum Said’in önümüzdeki parlamento seçimleri hakkında kayıtsız kalan birçok açıklaması ile genel olarak siyasi partiler özelde ise kendisine desteklerini bildirenlerle arasına koyduğu endişe verici mesafedir.

Sahada bu süreci baltalayıp ülkenin konsolidasyon aşamasına geçişini bozabilecek zorluklar hâlâ geçerli. Bu zorluklardan bazıları demokrasi kampıyla diğerleri ise cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazanıp parlamentoda çoğunluk sağlamaları hâlinde eski rejim gruplarının oynaması beklenen rol ile ilgilidir

Eski rejim tarafında ise demokratik sürecin baltalanma riskleri çok daha yüksek. İster cumhurbaşkanlığı seçimlerini kazansın ister hükümeti kursun, Nebil Keruyi'nin kendisi sorunlu bir isim. Son üç yılda kara para aklama ve vergi kaçırma suçlamalarıyla hakkında soruşturma açıldı. Demokrasiye ve demokratik değerlere bağlılığı net değil. Bu anlamda siyasi özgürlükleri kısıtlayıp muhaliflerine karşı yasadışı yollara başvurma tehditlerinde bulunduğu endişe verici açıklamalar sosyal medyada dolaşıyor.⁹ Partisi 'Tunus'un Kalbi' siyasete yeni katıldı ve daha önce hükümette veya parlamentoda hiç sınanmadı. Kendisiyle koalisyon katılma ihtimali olan partiler muhtemelen çoğunlukla eski rejimden gelen ve demokrasi ve demokratikleşme konusundaki sicilleri belirsiz olanlar olacaktır.

Tunus'un demokratik gündemiyle konsolidasyon aşamasına mı ilerleyeceği yoksa daha fazla zorluk ve karışıklık yaşayacağı ancak parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci tur sonuçlarından sonra bilinebilir.

Seçim Sonrası Düzen Senaryoları

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turu tamamlanmadan önce yeni parlamentonun temel özellikleri şekillenmeye başlayacak. 6 Ekim'deki parlamento seçimleri hükümeti kurup yönetmesi beklenen kazanan partiyi belirleyecek. Kamuoyu anketlerine göre hiçbir parti tek başına istikrarlı bir hükümet kurmaya yetecek sandalye sayısına ulaşamayacak.¹⁰ Bu yüzden de seçimi kim kazanırsa kazansın parlamento ve hükümette başkalarıyla el ele verip koalisyon kurmak zorunda kalacak. Hükümet ile cumhurbaşkanı arasındaki ilişkiler de Tunusluların sonraki beş yıl için kurmaya çalıştığı sistemin sorunlu başka bir parçasıdır. Aşağıdaki senaryoların gerçekleşme ihtimali oldukça yüksek olup bunlar bu sistemin nasıl görünüp işleyeceğini belirleyerek durumun ne yönde gelişeceğini anlamamıza yardımcı olacak:

Hükümet ile cumhurbaşkanı arasındaki ilişkiler de Tunusluların sonraki beş yıl için kurmaya çalıştığı sistemin sorunlu başka bir parçasıdır

Birinci Senaryo- Devrimin Misilleme Yapması:

Bu senaryoda Kays Said ikinci turu kazanarak cumhurbaşkanı olur ve Ennahda parlamento seçimlerinde birinci gelerek devrimci parti ve ittifaklarla birlikte hükümeti kurar. Bu zamana kadar devrimci kampın ilk turdaki hemen hemen tüm temsilcileri tam desteklerini açıklayarak destekçilerini Said'e oy vermeye davet etti. Bunlar arasında Ennahda partisine ek olarak Marzuki, Mahluf, Mirayhi, Abbu, Safi ve Cibali yer alıyor. Bu geniş toplu destekle devrimcilerin adayı cumhurbaşkanlığını kazanmak için önemli bir şansa sahip. Bu koalisyon parlamentoda da birlikte çalışmaya devam edip Ennahda'nın hükümeti kurmasına destek vermezse Cumhurbaşkanı Kartaca'da tamamen yalnız kalacak. Mevcut anayasaya göre cumhurbaşkanının çok sınırlı yürütme yetkileri var ve yasama girişimlerinin geçerli olabilmesi için meclis çoğunluğuna ihtiyaç var. Bu senaryonun önündeki ana zorluk devrimci spektrumun Ennahda'ya duyduğu şüphe'dir. Ennahda geçen beş yılda eski rejimle mutabakat politikası için yüksek bir bedel ödedi ve bu politika hâlâ partinin gerçek anlamda devrimin hedeflerinin safında yer almasına gölge düşürüyor.

İkinci Senaryo- Eski Rejim Koordineli Bir Şekilde Döner:

Bu senaryo da mümkün ama daha az muhtemel. Eski rejimin tüm unsurlarının seçimin ilk turunda kendisiyle Said arasındaki aralığı kapatamayan Nebil Keruyi'nin cumhurbaşkanlığını temin etmek amacıyla tam destek vermesini gerektiriyor. Aslında bu destek henüz garanti değil, özellikle de Başbakan Yusuf Şahid liderliğindeki 'Yaşasın Tunus' Partisi arasında. Fakat tüm sistem birleşip Keruyi'nin arkasında örgütlenir ve Keruyi cumhurbaşkanı seçilirse eski rejim koalisyonunun güçlü bir dönüş yapıp sonraki dönemde siyaset sahnesini domine etme şansı daha gerçekçi hâle gelir.

Üçüncü Senaryo- Parçalanmış Parlamento, Kırılgan Hükümet ve İzole Cumhurbaşkanı:

Bu senaryonun gerçekleşmesi daha muhtemel çünkü Kays Said'e verilen ezici destek rakibine karşı bir avantaj veriyor ve ikinci turda kazanma şansını büyük oranda iyileştiriyor. Ancak yeni parlamentonun birçok küçük blok ve önemli bir bağımsız vekil varlığıyla tamamen parçalı olacağına ilişkin ciddi endişeler var. Her biri sadece kırk ila elli sandalye kazanacak olan birinci ve ikinci partiler birlikte çalışmak için ortak bir zemin bulmakta veya daha küçük partilerin desteğini kazanmakta zorlanacak. Böylesine parçalı bir düzende kanunları geçirmek ve hükümetin çalışmasını kolaylaştırmak için gereken çoğunluğu sağlamak oldukça güç olacaktır. Devrimci güçler kendi adaylarını Kartaca'ya göndermeyi başarır ve eski rejim çalkantılı bir meclis çoğunluğuyla hükümeti kurarsa sürekli tekrarlanacak çıkmazları olan istikrarsız bir sistem inşa edilmiş olacak. Nebil Keruyi'nin henüz çözüme kavuşturulmamış adli davası mevcut duruma daha fazla karmaşa ekliyor ve bu durum parlamentonun feshi ve yeni seçim çağrıları dâhil daha rahatsız edici senaryolara kapı aralayabilir.

Referanslar

- 1- Kurucu meclis seçimleri (2011), parlamento seçimleri (2014), cumhurbaşkanlığı seçimleri (2014), yerel seçimler (2018), cumhurbaşkanlığı seçimleri (2019)
- 2- Toplam 26 adaydan 10'u bağımsızdı.
- 3- Eski rejimi Yusuf Şahid (Başbakan), Abdülkerim Zübeydi (Savunma Bakanı), Mehdi Cuma (eski Başbakan), Selma Lumi (eski Turizm Bakanı), Naci Celul (eski Eğitim Bakanı), Said Aidi (eski Sağlık Bakanı), Nebil Keruyi (Tunus'un Kalbi Partisi), Muhsin Marzuk (Meşru Tunus Partisi), Abir Mussi (Özgür Düstur partisi), Salim Riyahi (iş insanı) temsil ediyordu. Devrimci kampta ise Munsif Marzuki (Tunus Hareketi), Seyfeddin Mahluf (Kirama koalisyonu), Muhammed Abbu (Demokratik Hareket Partisi), Kays Said (bağımsız), Safi Said (bağımsız), Abdülfettah Moro (Ennahda Partisi), İlyas Fahfah (Emek ve Özgürlükler Demokratik Forumu), Hamadi Cibali (bağımsız), Muhammed Lütfi Merayhi (Cumhuriyetçi Halk Birliği), Hama Hammami (Halkçı Cephe) yer aldı.
- 4- Bu girişimlerin sonucunda eski rejim kampından sadece üç aday Abdülkerim Zübeydi lehine çekildi: Selma Lumi, Muhsin Marzuk ve Salim Riyahi.
- 5- O'Donnell, G. ve Schmitter, P.C. (1986) Transitions from Authoritarian Rule, Cilt: 4: Tentative Conclusions about Uncertain Democracies, John Hopkins University Press, s. 19.
- 6- Rustow, D.A. (1970) "Transitions to Democracy", Comparative Politics, Cilt: 2 Sayı: 3, s. 335.
- 7- Linz, J. ve Stepan, A. (1969) Problems of Democratic Transitions and Consolidation: Southern Europe, South America, and Post-communist Europe, Johns Hopkins University Press, s. 5.
- 8- 2019 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Ennahda'nın adayı Abdülfettah Moro 434.530 oy aldı. 2011 (1.501.320) ve 2014 (947.034) seçimlerinde aldığı oy sayısına kıyasla Parti, bir milyondan fazla oy kaybetti.
- 9- Bu açıklamaları içeren sızmış video ve ses kayıtlarına internet aracılığıyla erişilebilir.
- 10- Örneğin Sigma Conseil kazanan partiye parlamentodaki toplam 217 sandalyenin en fazla 45'ini veriyor. Bu anketlerde Tunus'un Kalbi ile Ennahda partilerinin birinci ve ikinci sıralar arasında gidip geldiğini görüyoruz.

YAZAR HAKKINDA

Ezzeddine Abdelmoula, El Cezire Araştırmalar Merkezi Araştırma m¼d¼r¼d¼r. Doktorasını İngiltere'deki Exeter Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında, yüksek lisans derecelerini ise SOAS'ta Uluslararası Politika ve Paris'teki Sorbonne Üniversitesi'nde Siyaset Felsefesi alanında yapmıştır. Kitap evirileri ve tashihler yapmış, Tunisia Revolution isimli kitabın içerisinde bulunan The Role of the Media in the Tunisian Revolution (Beyrut, 2012) ve Routledge Handbook of the Arab Spring içinde yer alan Al-Jazeera & Televised Revolution (Routledge 2015) adlı kitap b¼l¼mlerini kaleme almıştır. Aynı zamanda çeşitli raporlar da yazmıştır. Eserleri arasında, Al Jazeera and Democratization (Routledge, 2015) ve Arabs and Democracy in the Multi-Screens Era (Beyrut, 2016) yer almaktadır. Araştırma alanları; uluslararası ilişkiler teorileri, Orta Doğu ve Kuzey Afrika siyaseti, demokrasi ve demokratikleşme, İşlamlıcılık ve Arap medyasıdır.

AL SHARQ FORUM HAKKINDA

Al Sharq Forum, amacı; şark b¼lgesi halklarının siyasal gelişimi, sosyal adalete kavuşması ve ekonomik refaha erişmesi için uzun vadeli stratejiler geliştirmek olan, bağımsız ve uluslararası bir kuruluştur. Al Sharq Forum, bu hedefini; demokratik katılım ideali, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog, sosyal adalet ve kamu yararını g¼zetten araştırmaları teşvik ederek gerçekleştirmektedir.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul / T¼rkiye
Telefon: +90 212 603 18 15
Faks: +90-212-603 1665
E-posta: info@sharqforum.org

sharqforum.org

الشرق
منتدى
ALSHARQ FORUM